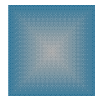

Parszywa dwunastka

Parszywa dwunastka / pechowy tuzin

Określono 12 „pułapek” opisujących i wyjaśniających 12 głównych przyczyn błędów w obsłudze, związanych z ludzkimi „słabościami”.

Ich rozpoznanie, świadomość istnienia i wpływu na wydolność człowieka pozwalają:

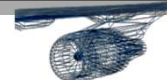
- zwiększyć czujność personelu zaangażowanego w obsługę SP
- zapewnić odpowiednie warunki wykonywania obsług przez organizację
- „uszczelnić” wymagania w celu poprawy bezpieczeństwa w obszarze obsługi technicznej.

Parszywa dwunastka / pechowy tuzin

---

1. Brak komunikacji
2. Rutyna
3. Brak wiedzy
4. Roztargnienie
5. Brak współpracy w zespole
6. Zmęczenie
7. Brak zasobów
8. Presja
9. Brak asertywności
10. Stres
11. Nieostrożność
12. Ułatwienia

Parszywa dwunastka

1. BRAK KOMUNIKACJI

Pierwsza zmiana może dokończyć przykręcanie tego wziernika...

1. BRAK KOMUNIKACJI

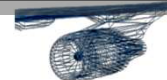

Czynniki sprzyjające:

- Problemy z komunikacją
- Błędy w obiegu informacji

Czym to jest spowodowane?

- brak właściwych lub nie-stosowanie procedur przekazywania obowiązków między zmianami/zespołami/osobami
- niedbałe, powierzchowne wypełnianie dokumentacji

1. BRAK KOMUNIKACJI

- Brak komunikacji może występować w formie słownej, pisemnej lub w obu formach łącznie.

Zabezpieczenia:

- Stosuj dzienniki pracy, karty zadaniowe, arkusze pracy itp. w celu rzetelnego przekazywania informacji i wyjaśnień
- Wpisy w dokumentacji formułuj tak, żeby każdy je rozumiał
- Przekazuj zmiennikom dokładne informacje o zadaniach/ czynnościach, które zostały zakończone, a które mają być wykonane
- Niczego z góry nie zakładaj i nigdy nie snuj przypuszczeń

Parszywa dwunastka

2. RUTYNA

Samozadowolenie wynikające z długotrwałej praktyki,
połączone z brakiem świadomości istniejących zagrożeń

**Sprawdzałem to 1000
razy i nigdy nie
znalazłem niczego
niepokojącego....**

2. RUTYNA

Czynniki sprzyjające:

- Samozadowolenie połączone z utratą świadomości istniejących zagrożeń

Czym to jest spowodowane?

- Powtarzalnym, nużącym charakterem pracy
- Dotychczasowym doświadczeniem
- Brakiem negatywnych zdarzeń (zdarzenie, wypadek)

2. RUTYNA

- Rutyna to pozornie błaha sprawa, jednak przy powtarzalnych czynnościach obsługowych / kontrolnych – w sytuacji ich zaniechania – może spowodować błędną ocenę sytuacji.
- Mechanik w ciemno podpisał arkusz kontroli i mówi do siebie: "*Sprawdzałem to 1000 razy i nigdy nie znalazłem niczego niewłaściwego*" ....

Zabezpieczenia

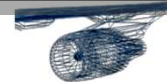
- Nigdy nie spodziewaj się, że za 1001 razem będzie tak samo...
- Ćwicz się w poszukiwaniu błędów
- NIGDY nie potwierdzaj własnoręcznym podpisem czynności, której nie wykonałeś, lub nie sprawdziłeś osobiście.

Parszywa dwunastka

---

3. BRAK WIEDZY

3. BRAK WIEDZY

Czynniki sprzyjające:

- Niejasne lub niepewne postrzeganie problemu

Czym to jest spowodowane?

- Stale zmieniającą się technologią (ulepszenia, modernizacja, automatyzacja)
- Nieaktualną informacją
- Niewystarczającą informacją

3. BRAK WIEDZY

- Brak wiedzy jest częstą przyczyną błędnej oceny sytuacji.
- W połączeniu z podejściem „DAM RADEĘ”, które charakteryzuje większość personelu obsługi, prawdopodobieństwo popełnienia błędu wzrasta.

Zabezpieczenia:

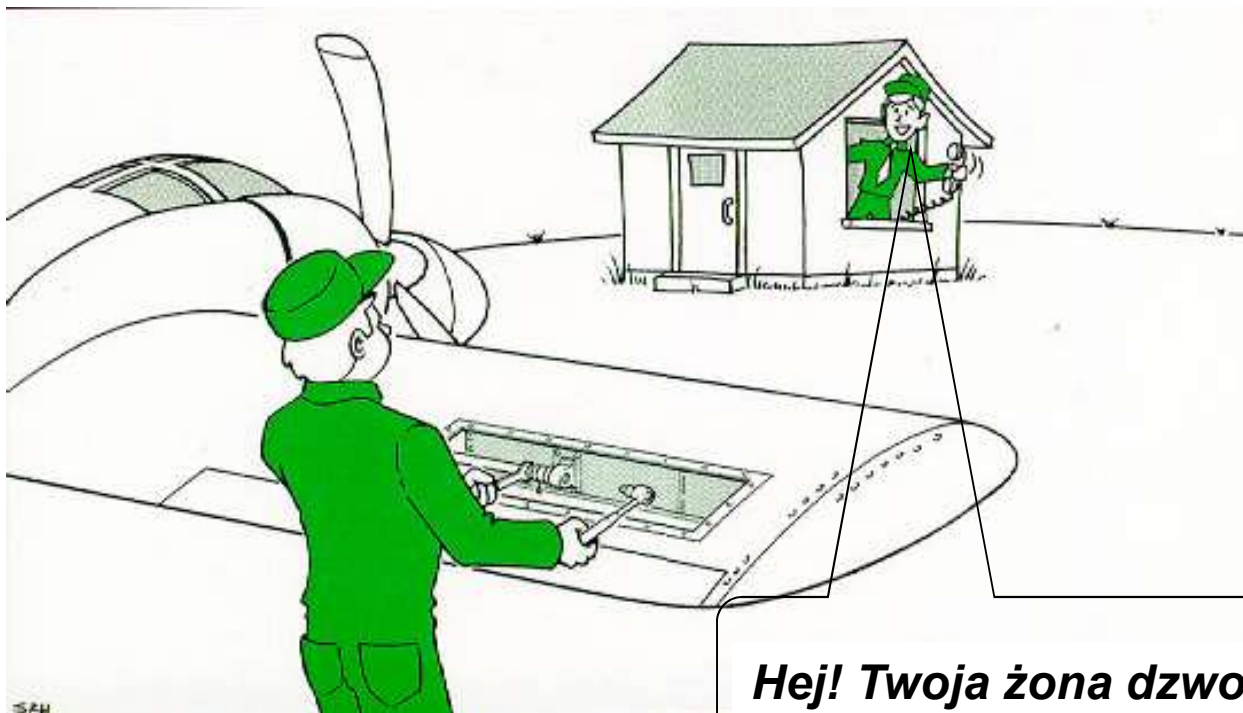
- Przejdź przeszkolenie na dany typ SP
- Zawsze korzystaj z aktualnej dokumentacji obsługowej
- W przypadku, gdy twoja wiedza jest niewystarczająca, pytaj zawsze przedstawiciela technicznego lub specjalistę, poproś o pomoc bardziej doświadczonego kolegę.

Parszywa dwunastka

---

4. ROZTARGNIENIE (zakłócenia, przerwy)

4. ROZTARGNIENIE

Czynniki sprzyjające:

- Odciążenie czyjejs uwagi, zamieszanie

Czym to jest spowodowane?

- Niczym szczególnym – przemęczenie, stres, nadmierne obciążenie lub niedociążenie pracą zwiększają prawdopodobieństwo błędu przez roztargnienie (zagapienie)
- Zwykłe, codzienne, ludzkie sytuacje

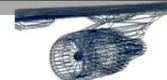
4. ROZTARGNIENIE

- Uznaje się, że roztargnienie jest przyczyną ok. 15 % wszystkich błędów w obsłudze.
- Mechanik pozostawia daną czynność nie zakończoną (fizycznie lub mentalnie), a następnie do niej powraca sądząc, że wykonał więcej pracy, niż w rzeczywistości.

Zabezpieczenia:

- Zawsze zakończ zadanie lub wyraźnie oznacz etap, w którym przerwałeś czynność
- Tam, gdzie to możliwe, zabezpiecz przewody lub dokręć uszczelkę
- Po ponownym przystąpieniu do pracy zawsze sprawdź ostatnie trzy czynności
- Stosuj szczegółowe listy kontrolne
- Niech ktoś inny sprawdzi Twoją pracę, lub sam sprawdź ją powtórnie.

Parszywa dwunastka

---

5. BRAK WSPÓŁPRACY W ZESPOLE

5. BRAK WSPÓŁPRACY W ZESPOLE

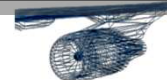

Czynniki sprzyjające:

- Niespójny wysiłek grupy ludzi
- Komunikacja!

Czym to jest spowodowane?

- Brakiem świadomości, co się dzieje (brak przepływu informacji)
- Ludzie obawiają się powiedzieć przełożonym, że są w błędzie
- Nieodpowiednim lub niejednolitym stylem przywództwa (niekonsekwencja w działaniu, sprzeczność pomiędzy słowami a działaniem)
- Problemami w komunikacji

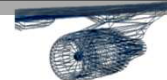
5. BRAK WSPÓŁPRACY W ZESPOLE

- Brak współpracy w zespole jest często powiązany z brakiem komunikacji, ale sam w sobie może być przyczyną poważnych błędów.
- Dobra współpraca w zespole obsługi, który często składa się z bardzo wielu osób jest sprawą zasadniczą.

Zabezpieczenia:

- Przed przystąpieniem do pracy omów co, jak, i przez kogo ma być zrobione
- Upewnij się, że wszyscy to właściwie zrozumieli (informacja zwrotna) i zaakceptowali

Parszywa dwunastka

---

6. ZMĘCZENIE

---

6. ZMĘCZENIE

Czynniki sprzyjające:

- Reakcja obronna organizmu na długotrwały wysiłek fizyczny lub psychiczny, niewyspanie

Czym to jest spowodowane?

- Wydłużonym czasem pracy
- Ograniczeniem wydolności organizmu – rytm dobowy
- Brakiem snu, stresem, hałasem
- Dużymi zmianami temperatury
- Zbyt mocnym oświetleniem, wibracjami

6. ZMĘCZENIE

- Zmęczenie jest pozornie błahą sprawą ponieważ, dopóki nie osiągnie poziomu krytycznego, człowiek nie zdaje sobie sprawy z tego, że jest zmęczony. Ludzie również nie są świadomi, jak negatywne mogą być skutki zmęczenia.

Zabezpieczenia:

- Nie lekceważ objawów przemęczenia u siebie i innych
- Staraj się unikać wykonywania złożonych lub rutynowych czynności w krytycznym momencie twojego dobowego rytmu
- Przestrzegaj zasad zdrowego trybu życia (regularny sen, ćwiczenia, dieta)
- Poproś innych, żeby sprawdzili twoją pracę

Parszywa dwunastka

---

7. BRAK ZASOBÓW

**- Nie mamy zapasowej lewej płozy,
więc TO będzie musiało ją zastąpić!**

7. BRAK ZASOBÓW

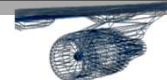

Czynniki sprzyjające:

- Brak „rąk do pracy”, brak materiałów, narzędzi, nieaktualna dokumentacja, niewłaściwe oświetlenie i/lub ogrzewanie.

Czym to jest spowodowane?

- Trudnościami w komunikacji
- Słabą wydajnością i nieprawidłowym działaniem organizacji obsługowej
- Problemami finansowymi w organizacji

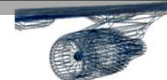
7. BRAK ZASOBÓW

- Niezależnie od tego, dla kogo wykonywana jest obsługa, czasem występuje brak potrzebnych zasobów i należy dokonać wyboru: uziemić samolot czy dopuścić go do eksploatacji. Mechanicy obsługi to na ogół "złote ręczki", dumni ze swojej zaradności i pomysłowości. Decyzje, które podejmują, bywają trudne i mogą być czasem mylne.

Zabezpieczenia:

- Sprawdź na początku przeglądu wszystkie obszary budzące wątpliwości i profilaktycznie zamów potrzebne części.
- Zamów i sprowadź potrzebne części z wyprzedzeniem, zanim będą one potrzebne
- Znajdź wszystkie źródła dostaw części i uzgodnij warunki wspólnego korzystania z magazynów lub możliwość wypożyczania części
- Przestrzegaj standardów obsługi i w razie wątpliwości nie dopuść samolotu do użytkowania

Parszywa dwunastka

---

8. PRESJA

Pospiesz się, bo znów będziemy mieli opóźnienie!

8. PRESJA

Czynniki sprzyjające:

- Podatność na wpływy
- Brak asertywności

Czym to jest spowodowane?

- Naciskiem przełożonych / współpracowników
- Brakiem czasu/ zasobów
- Niewłaściwą hierarchizacją zadań

8. PRESJA

- Lotnictwo jest tym rodzajem z działalności, w którym występuje stała presja szybkiego ukończenia rozpoczętej pracy. Chodzi o to, aby rozpoznać, kiedy ta presja staje się nadmierna, a spełnienie oczekiwań innych bardzo ryzykowne, czy wręcz nierealne .

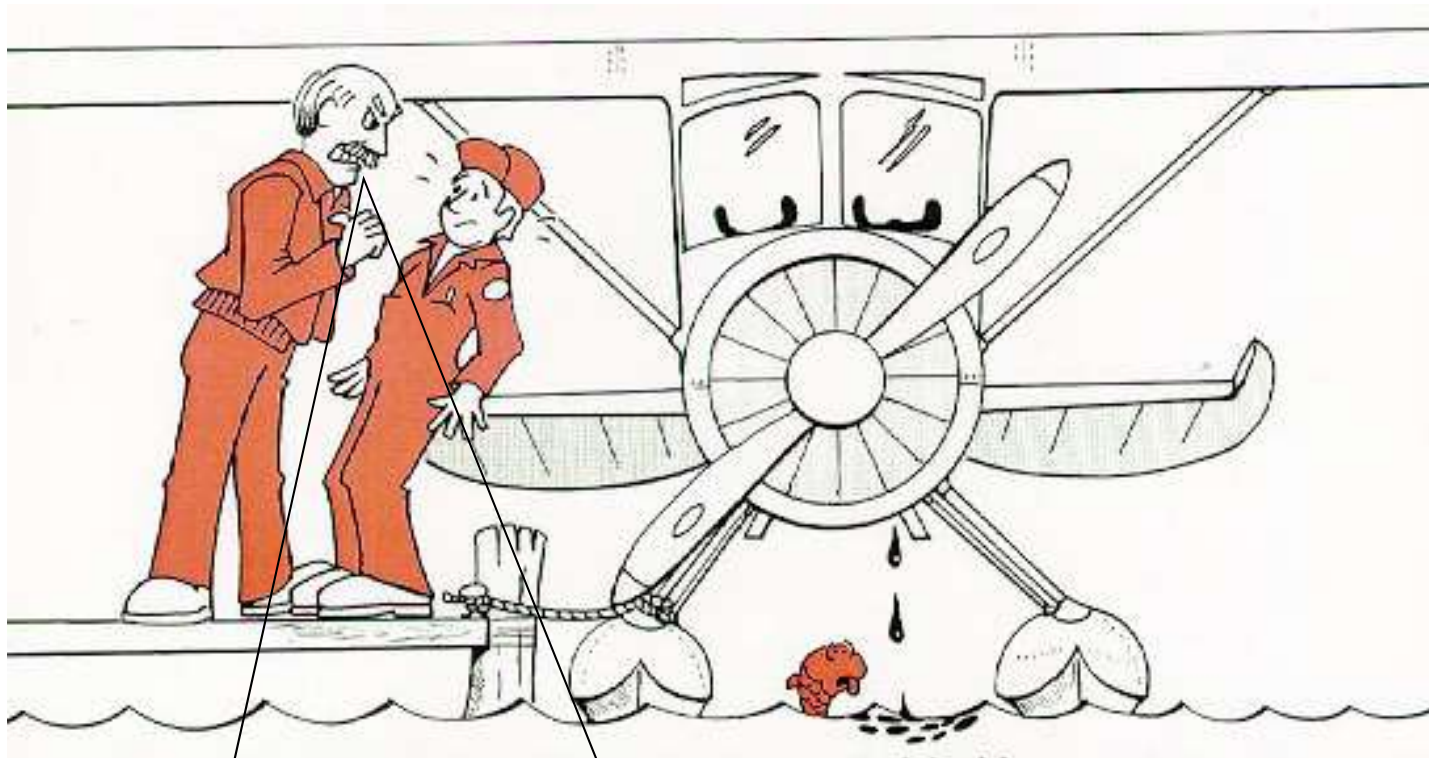
Zabezpieczenia:

- Sprawdź, czy presja nie jest spowodowana przez ciebie samego
- Poinformuj o swoich obawach / ryzyku
- Poproś o dodatkową pomoc
- Po prostu powiedz: NIE.

Parszywa dwunastka

9. BRAK ASERTYWNOŚCI

Słuchaj! To JA jestem właścicielem tego samolotu i mówię Ci, że przeciek nie jest duży!

9. BRAK ASERTYWNOŚCI

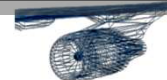

Czynniki sprzyjające:

- Brak pewności siebie
- Kompleksy

Czym to jest spowodowane?

- Słabą znajomością języka
- Naciskiem psychicznym
- Niewłaściwą hierarchizacją zadań / ryzyka

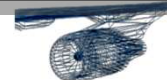
9. BRAK ASERTYWNOŚCI

- Na ogół inżynier/ mechanik obsługi statków powietrznych nie jest osobą „z natury” asertywną i powszechnie uważa się, że jego zawód tego nie wymaga, dlatego mechanicy nie przechodzą szkoleń/treningów asertywności.
- Jednak w sytuacji „nacisku”, braku czasu przy potencjalnym zagrożeniu dla bezpieczeństwa SP, asertywność jest bardzo pożądaną cechą/umiejętnością, która ułatwi mechanikowi podjęcie właściwej decyzji i jej zakomunikowanie innym.

Zabezpieczenia:

- Jeśli sytuacja nie jest krytyczna, odnotuj to w dokumentacji SP i podpisz tylko to co jest sprawne
- Nie zgadzaj się na odstępstwa od obowiązujących standardów

Parszywa dwunastka

10. STRES

***Straciliśmy nasz najlepszy samolot!
Co będzie z moją pensją? Co będzie,
jeśli mnie zaskarżą?***

10. STRES

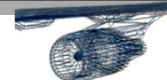

Czynniki sprzyjające:

- Presja czasu / nacisk psychiczny

Czym to jest spowodowane?

- Nową metodyką i technologią prac, podwyższeniem poprzeczki, ciągłymi zmianami przepisów
- Zmianą miejsca pracy / zakresu zadań
- Nudą, hałasem, nieodpowiednią temperaturą
- Kreowaniem atmosfery rywalizacji
- Problemami osobistymi

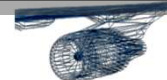
10. STRES

- Stres jest częścią naszego życia i generalnie wywiera pozytywny wpływ na nasze funkcjonowanie – o ile nie jest chroniczny i/lub nadmierny. Ważną sprawą jest rozpoznanie sytuacji kiedy tak się dzieje (objawy).

Zabezpieczenia

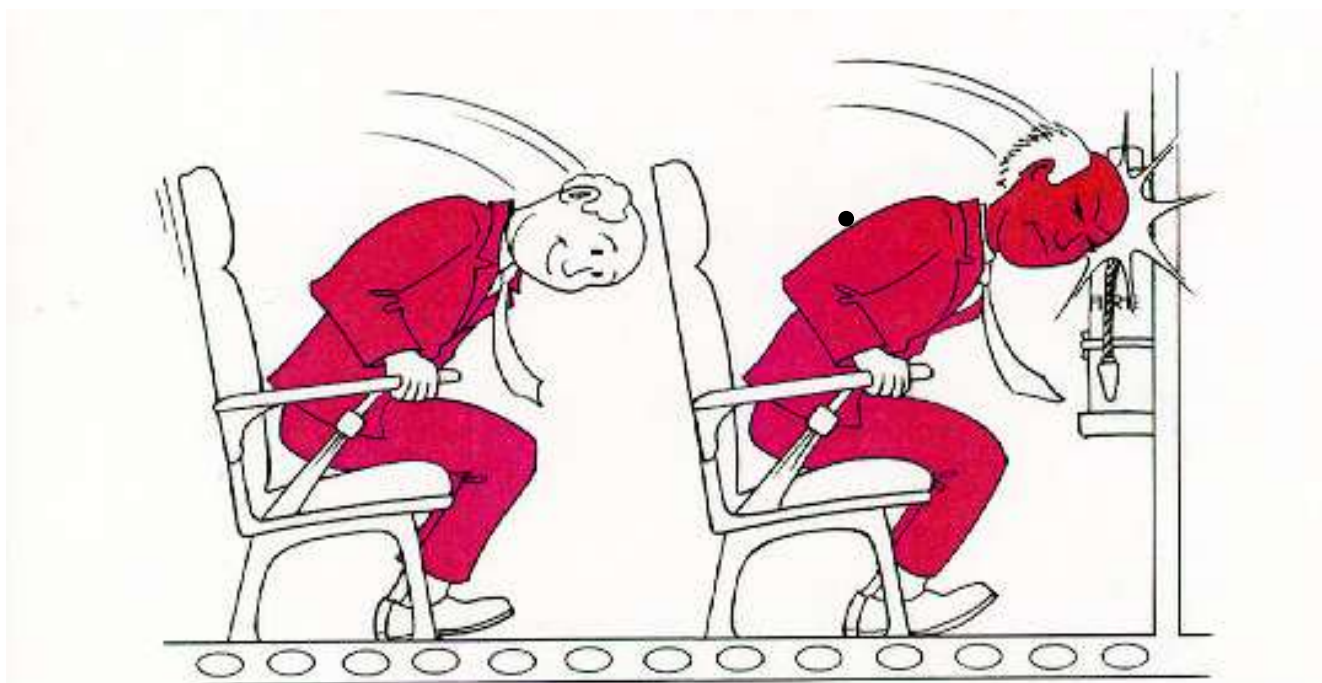
- Poznaj wpływ stresu na swój organizm i sposób funkcjonowania w pracy
- Analizuj problem w sposób rozsądny
- Ustalaj rozsądny sposób działania i przestrzegaj go
- Weź wolne lub przynajmniej zrób sobie krótką przerwę
- Omów sprawę z inną osobą
- Poproś kolegów o monitorowanie swojej pracy
- Wykonaj kilka ćwiczeń fizycznych / oddechowych

Parszywa dwunastka

---

11. NIEOSTROŻNOŚĆ (nieświadomość skutków działania)

***Wszystko, co mówią przepisy to:
„Instaluj tak, by nie było problemu z dostępem”***

11. NIEOSTROŻNOŚĆ

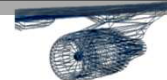

Czynniki sprzyjające:

- Błędna ocena możliwych konsekwencji działania

Czym to jest spowodowane?

- Presją/stresem
- Brakiem doświadczenia
- Brakiem wiedzy
- Rutyną, samozadowoleniem

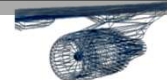
11. NIEOSTROŻNOŚĆ

- Nieuwzględnienie skutków działania zdarza się nawet doświadczonemu personelowi obsługi. Podręczniki nie mówią o awariach, ale o „wzorcowych” sytuacjach - często po fakcie słyszy się opinię, że mechanik powinien polegać na zdrowym rozsądku...

Zabezpieczenia

- Przewiduj, co może nastąpić w razie wypadku
- Wyobraź sobie, że tym samolotem będzie leciał ktoś bliski
- Sprawdzaj, czy twoja praca nie koliduje z wykonaną modyfikacją lub naprawą
- Pytaj innych, czy widzą problem wynikający z wykonanej pracy
- Korzystaj z aktualnej dokumentacji technicznej

Parszywa dwunastka

---

12. UŁATWIENIA

Zapomnij o instrukcji obsługi. My tutaj mamy znacznie lepszy sposób.

12. UŁATWIENIA

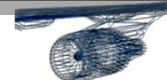

Czynniki sprzyjające:

- Przyjmowanie przez większość osób odstępstw od instrukcji jako „standardów” ułatwiających pracę (nieformalne normy)

Czym to jest spowodowane?

- Psychologią „tłumu”
- Potrzebą przynależności, akceptacji przez otoczenie
- Naciskiem grupy
- Rutynowym charakterem pracy

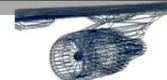
12. UŁATWIENIA

- Stosowanie ułatwień wynika w głównej mierze z naturalnych skłonności i potrzeb społecznych człowieka - każdy chce być akceptowany, lubiany, każdy dąży do poczucia przynależności i bezpieczeństwa w swoim środowisku. Grupa natomiast kreuje swój styl bycia, normy, zwyczaje, zasady działania, które dyktują jej członkom sposób postępowania – w środowisku zawodowym często sprowadza się to do działania „na skróty”

Zabezpieczenia

- Pracuj zawsze zgodnie z instrukcjami lub doprowadź do zmiany instrukcji.
- Nigdy nie polegaj na cudzych doświadczeniach, zachowaj czujność
- Pamiętaj, że poczucie bezpieczeństwa, jakie daje grupa, jest złudne - w sytuacji zagrożenia każdy działa na własną korzyść

Jak radzić sobie z parszywą dwunastką?

Co to jest sieć
bezpieczeństwa?

Siedmiu wspaniałych

---

1. Profesjonalizm – poczucie wagi wykonywanej pracy
2. Poczucie dumy z tego, co robię
3. Model Reasona'a (Swiss Cheese)
4. Sieć bezpieczeństwa
5. Praca zespołowa
6. Odpowiednia postawa, motywacja
7. Poczucie własnej wartości

Sieć bezpieczeństwa

